DORPS VERNIEUWINGS PRIJS 2017

28 DORPEN ACTIEVE DORPEN WERKEN AAN DE LEEFBAARHEID

LANDELIJKE VERENIGING VOOR KLEINE KERNEN

DORPS VERNIEUWINGS PRIJS 2017

De Dorpsvernieuwingsprijs is een initiatief van de LVKK en wordt ondersteund door het Ministerie van BZK. De winnaar dingt mee naar de Europese Dorpsvernieuwingsprijs. Zo creëert de prijs een nationaal en internationaal platform waar initiatieven zichtbaar worden en kennis en ervaring wordt gedeeld.
Dit jaar meldden maar liefst 28 dorpen zich aan; dorpen die werken aan het realiseren van eigen voorzieningen. Voorzieningen die belangrijk zijn voor de leefbaarheid van het dorp omdat ze bijdragen aan duurzaamheid, getuigen van visie op langere termijn, innovatief zijn, of bijdragen aan een groter netwerk met bovendorpse belangen. Deze brochure biedt een overzicht van de inzendingen en leefbaarheidsinitiatieven in de 28 dorpen.
5 april 2017 maakte de jury bekend welke drie dorpen finalist waren. Garnwerd, Witteveen en Beltrum gingen door naar de finale. Aan de Dorpsvernieuwingsprijs is een geldbedrag verbonden van € 2500 voor de winnaar en € 1000 en € 500 voor de dorpen die op de tweede en derde plaats eindigen. Met het bedrag kunnen mooie initiatieven weer verder geholpen worden.
De jury, bestaande uit Joke Abbring (Hogeschool Arnhem Nijmegen; Lectoraat Krachtige Kernen); Koos Steenbergen (Ministerie Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties; Directie Democratie en Burgerschap) en Nicole Rietvelt (Programmamanager DOEN) beslist uiteindelijk wie de winnaar is van de Dorpsvernieuwingsprijs 2017! Dat gebeurt tijdens een inhoudelijk programma vol activiteiten in Hoonhorst (winnaar Dorpsvernieuwingsprijs 2015) op 23 september 2017.

VOORWOORD

Als je eenmaal met het virus besmet bent, kom je er niet meer vanaf!

Het virus waar ik het over heb, is het enthousiasme en de gedrevenheid van dorpsbewoners als ze de regie over hun dorp zelf oppakken. Dan zijn bewonersparticipatie en burgerinitiatieven geen papieren beleidskreten meer, maar wordt zichtbaar wat bewoners zelf kunnen en willen. Vooral kleine gemeenschappen zijn prima in staat een langetermijnvisie voor hun dorp te ontwikkelen en te werken aan de levensbestendigheid ervan. Een goed samenspel van degenen die er vaak al van generatie op generatie wonen en de geschiedenis kennen, samen met de jongeren en nieuwkomers die veranderingen willen, levert bijzondere resultaten op. Behouden van dat wat waardevol is, vernieuwen wat nodig is en vooral draagvlak creëren, zijn daarbij de belangrijkste ingrediënten.

De deelnemers aan de Dorpsvernieuwingsprijs 2017, maar ook die van voorgaande edities, laten zien dat dorpen meegaan met hun tijd, maar wel op hun eigen manier en vooral met hun eigen invulling. Deze brochure biedt een overzicht van alle dorpen die met hun projecten dit jaar meedongen naar de prijs. Belangrijk en soms noodzakelijk bij die initiatieven, is medewerking van de gemeente en andere overheden, maar dan vooral volgend en faciliterend en altijd in goed overleg.

Op het moment dat ik dit voorwoord schrijf, is ook mij nog niet bekend wie van de drie finalisten - Beltrum, Garnwerd of Witteveen - de winnaar van de Dorpsvernieuwingsprijs 2017 is. Dat wordt nog spannend! Een prijs heeft iets uitdagends. Iedereen is goed. Maar zoals altijd geldt: er kan er maar één de beste zijn. Voor de jury een moeilijke opgave. Hoe maak je een keuze uit zoveel goede projecten? Op het moment dat u deze brochure in handen heeft, weten we het. Voor de winnaar komt er nog een vervolg. Want deze gaat door naar de Europese Dorpsvernieuwingsprijs in 2018 in het Oostenrijkse Flies (Tirol). Daar is de concurrentie nog groter. Toch is het al eerder gelukt om als Nederlandse winnaar op Europees niveau het erepodium van de beste drie te beklimmen. Die uitdaging gaan we ook nu weer aan!

Voor de uitreiking van de Dorpsvernieuwingsprijs 2017 zijn we te gast in Hoonhorst, de winnaar van 2015. Zij hebben een interessant programma samengesteld en laten zien dat ook na het winnen van de prijs het vernieuwingsproces ‘gewoon’ doorgaat.

Augustus 2017,
Leidy van der Aalst-Wolken, voorzitter LVKK

28 DEELNEMERS, 3 FINALISTEN, 1 WINNAAR

De ‘doedemocratie’ en de ‘participatiesamenleving’ bestaan al heel lang!
Als juryleden betrokken bij bewonersinitiatieven, was dat voor ons natuurlijk geen nieuws. Toch was het bijzonder om tijdens dit hele traject – van het doornemen van inzendingen, het bezoeken van de finalisten tot aan het bespreken van de vraag wie voor ons de winnaar was – van zo dichtbij de energie, wilskracht en drive van dorpsbewoners mee te maken. Bewoners die zelf de leefbaarheid van hun dorp definiëren en realiseren.

Maar liefst 28 dorpen dongen dit jaar mee naar de Dorpsvernieuwingsprijs. We hadden er een hele klus aan om te bepalen welke dorpen naar de finale gingen; ook onder de dorpen die niet doorgingen, waren echte pareltjes.

Juist omdat we ieder op verschillende manieren betrokken zijn bij bewonersinitiatieven, zijn we heel wat gewend. Toch werden we weer verrast door de initiatieven; de creativiteit; het ondernemerschap en het enthousiasme waarmee in de dorpen door bewoners wordt gewerkt aan hun droomdorp. Alle dorpen hebben fantastisch werk geleverd. We zijn dan ook blij dat in deze brochure het overzicht staat van alle deelnemende dorpen.

Richten we ons nu verder op de finaledorpen: Beltrum, Garnwerd, Witteveen. Wat een enthousiasme en betrokkenheid hebben we bij onze bezoeken in mei waargenomen. Aan die bezoeken ging nog heel wat vooraf. Zo dienden we ons gewicht door te geven en onze schoenmaten. Dat het geen gewone bezoeken werden, konden we vermoeden. Alle finalisten hadden werk gemaakt van de ontvangst en wisten ons te verrassen.
Op de volgende pagina's onze indrukken:

BELTRUM

Wat ons opviel….wat een relatief jong en enthousiast team! Vanuit een integrale benadering is een indrukwekkende hoeveelheid projecten opgezet. Alle voorzien van mooie verdienmodellen zodat Beltrum zich minder afhankelijk maakt van overheidssubsidie.
Krimp en vergrijzing; een overschot aan accommodaties: het leidde tot creatieve oplossingen als een ‘kloppend hart’ rondom het plein.
Wij ervoeren een sterke verbondenheid van de bewoners onderling – ook als het gaat om jong en oud -, een verbondenheid van de mensen met het dorp en een toekomstgericht denken.
Samenwerking met kerk en verzorgingstehuis en lokale ondernemers: het leidt tot onderling contact. Belangrijk voor het vitaliseren van het dorp is de inzet om jeugd te betrekken bij het dorp. Jongeren leren dat je inzetten voor het dorp heel normaal is. Klasse! De jongeren kunnen zich dankzij Collectief Particulier Opdrachtgeverschap ook in het dorp vestigen. Hiervoor werden woonwensen van de jongeren gepeild en omgezet in daden.
De energiecoöperatie is veelbelovend; evenals de focus op toerisme. Het ondernemerschap zit in het Beltrumse DNA. Wat een activiteiten worden er in en om Beltrum georganiseerd!

GARNWERD

Ook hier een integrale benadering met veel actieve mensen die op allerlei terreinen activiteiten ontplooien. Vooral de mooie culturele activiteiten vielen ons op: een levend dorp met meerdere cafés en zondagmiddagconcerten; orgelconcerten; jazz, Garnwerd's Got Talent. Knap om in een gebied van krimp en aardbevingen positieve energie te mobiliseren. 'Garnwerd; iets boven Groningen!' Deze dorpsvisie is breed tot stand gekomen en wordt breed gedragen. De communicatie binnen het dorp alleen al, verdient een prijs.
De jeugdcommissie verbindt jong en oud en maakt lokale zorg efficiënter; het groene energie Zonnecollectief Garnwerd levert middelen om weer in nieuwe projecten te investeren.
De ambities mogen er zijn: hopelijk is er straks het multifunctionele gebouw met kinderopvang; cultuur; ontmoetingsplekken; start-up-ruimte.
De charme van Garnwerd ligt ons inziens in de authenticiteit; het bescheidene; het eigene. Dat er een wachtlijst voor gezinnen is om in Garnwerd te komen wonen, kunnen we ons goed voorstellen. Het is een plek om te willen wonen!

WITTEVEEN

Een actief dorp waar heel veel mensen bij activiteiten betrokken zijn; waar de trots voelbaar is; de energie vanaf spat; het saamhorigheidsgevoel groot is. Ver vooruitdenkend is de basisschool gecombineerd met die van het buurdorp; de schoolruimte omgetoverd tot multifunctioneel centrum; de dorpshuiskamer gerealiseerd; zijn starterswoningen gerealiseerd; informele zorg gestimuleerd en georganiseerd; het dorpsplein gecreëerd; een nieuw voetbalveld en zo nog verder.

Dit vanuit de visie dat het dorp interessant moet zijn voor nieuwkomers maar daarnaast ook de plek moet zijn waar mensen langdurig kunnen blijven wonen. Witteveen is een sterk netwerk met een Stuurgroep waaronder vele groepen hangen; waar iedereen bij betrokken wordt en waarbij op vernieuwende wijze samengewerkt wordt met naburige dorpen, gemeente, provincie en professionals rond welzijn, zorg, wonen.

WINNAAR!

Na diep beraad en interessante onderlinge discussies zijn we als jury tot een unaniem gedragen beslissing gekomen.

DE WINNAAR VAN DE DORPSVERNIEUWINGSPRIJS 2017 IS

WITTEVEEN

Joke Abbring, Hogeschool Arnhem Nijmegen; Centre of Expertise Krachtige Kernen

Nicole Rietvelt, Programmamanager Stichting DOEN

Koos Steenbergen, Ministerie Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties; Afdeling Democratie en Burgerschap

OVERZICHT

Op de volgende pagina's zijn alle genomineerde gemeenten te vinden:

Alteveer-Kerkum P 12
Beltrum P 13

ALTEVEER-KERKENVELD

Het dorp Alteveer-Kerkenveld maakt deel uit van de gemeente De Wolden in de provincie Drenthe. Het dorp heeft de afgelopen jaren met hulp van vele vrijwilligers Een belevingsbos weten te realiseren.

Het Plaatselijk Belang zegt hierover:

"Alteveer-Kerkenveld heeft van een verwaarloosd particulier bos in 2 jaar een belevingsbos gerealiseerd, door Plaatselijk Belang Alteveer-Kerenveld en vele uren vrijwilligerswerk. Door de centrale ligging in het dorp Kerkenveld, aansluitend aan de speeltuin, de school en het zorgcentrum, is er een ideaal speel /doe en wandelbos gerealiseerd.

Met behulp van diverse partijen werd een plan opgesteld en zijn diverse subsidiegevers benaderd. Het Belevingsbos is een zeer welkome aanvulling voor onze inwoners: jong en oud. Tevens is er ook gedacht aan minder validen door de aanleg van een verhard pad met diverse bankjes met doorkijkjes."

BELTRUM

DORPS VERNIEUWINGS PRIJS

3E PLAATS!

Het dorp Beltrum maakt deel uit van de gemeente Berkelland in de provincie Gelderland. Het dorp heeft de afgelopen jaren met hulp van vele vrijwilligers het volgende weten te realiseren: Een kulturhus en tal van nieuwe samenwerkingen en initiatieven.

De Raad van Overleg Beltrum zegt hierover:

"In de huidige tijdgeest zijn ontmoeting, verantwoordelijkheid voor elkaar en een goed voorzieningenniveau van essentieel belang voor de inwoners van een kleine dorpsgemeenschap. De afgelopen jaren is er in Beltrum hard gewerkt samen en met de inwoners en is er een nieuw kulturhus ontstaan. Het nieuwe kulturhus heeft als een katalysator gewerkt voor tal van andere activiteiten en projecten binnen Beltrum. Het kulturhus als gebouw staat, maar is meer dan een stapel stenen alleen. Het heeft gezorgd voor tal van nieuwe samenwerkingen en initiatieven. Zoals de samenwerking met het verzorgingstehuis, jongerenwerk, kerk en de basisschool. Het is een resultante van een gemeenschap die met elkaar wil samenleven en durft te delen. Een samenleving voor alle inwoners zowel jong als oud. Een kulturhus zien wij als een huis van ons allen. Net als een huis is het nooit af, we blijven in ontwikkeling!"

BERG EN TERBLIJT

Het dorp Berg en Terblijt maakt deel uit van de gemeente Valkenburg aan de Geul in de provincie Limburg. De vele vrijwilligers van het dorp zijn met ingang van dit jaar gestart met de realisatie belevingstuin D'r Moostuin. D'r Moostuin groeit en bloeit en verbindt op basis vanuit 6 'groene' wortels:

PERMACULTUUR - GEZOND - LOKAAL - EDUCATIE - ACTIVITEITEN - SOCIAAL

De organisatie:

"Met d'r Moostuin willen we jongeren, ouderen, inwoners, bedrijven, zorgcentra en scholen, ofwel de lokale samenleving met elkaar verbinden. Dit gaan we doen door het opzetten van een duurzame belevingstuin: een gezonde en lokale voedselvoorziening als ontmoetingsplek, midden in het dorp, waar veel 'gezonds' te beven is voor jong en oud. Een duurzame voedselvoorziening betekent voor ons dat ons eten van dichtbij huis komt en verantwoord en kleinschalig wordt geproduceerd volgens de permacultuur. Betrokkenheid van de gemeenschap is daarbij een vereiste. Naast het verbinden, willen we met name gezond eten en gezond bezig zijn toegankelijker maken en bevorderen.
Bij d'r Moostuin geloven we dat we met het opzetten van een belevingstuin de gemeenschap met elkaar kunnen verbinden en een stukje gezonder kunnen maken."

BROEK IN WATERLAND

DORPS VERNIEUWINGS PRIJS

Het dorp Broek in Waterland maakt deel uit van de gemeente Waterland in de provincie Noord-Holland. Het dorp heeft de afgelopen jaren met hulp van vele vrijwilligers een uitgewerkt plan tot een onderdoorgang van de N247 in het dorp gerealiseerd.

De Dorpsraad Broek in Waterland zegt hierover:

"Het dorp Broek in Waterland spant zich via een uniek en innovatief proces van co-creatie met de provincie Noord-Holland in voor het realiseren van een onderdoorgang van de N247 door het dorp met een dorpsplein die beide dorpshelften opnieuw verenigt. De historische fout uit de vorige eeuw om het dorp doormidden te splijten met een provinciale weg wordt zo hersteld. Het dorpsplein biedt nieuwe kansen voor het sociaal-culturele leven van het dorp. Bovendien verbetert de doorstroming van het verkeer in de hele regio, wat goed is voor ondernemend Waterland. De Dorpsraad zit momenteel met de provincie aan tafel voor de coördinatie van het huidige traject, zij het zonder de financiële verantwoordelijkheid. In Nederland noch internationaal zijn er voorbeelden van burgerparticipatie met de provincie op dit niveau. Ons project is daarom tevens een voorbeeld van democratische vernieuwing."

DE LUTTE

Het dorp De Lutte maakt deel uit van de gemeente Losser in de provincie Overijssel. Het dorp heeft de afgelopen jaren met hulp van vele vrijwilligers het volgende weten te realiseren:

- Ondergrondse containers waardoor vuilnis meer uit het zicht is.
- Aangepaste bosschage om de containers waardoor het geheel beter in de omgeving past.
- Nieuwe wegbewijzering, passend in de wegbewijzering van omliggende dorpen, maar wel met het kenmerk van de Lutte: de Hellehond.
- De ontwikkeling van een kwaliteits-impuls voor het dorp, waardoor het centrum nog aantrekkelijker wordt voor toeristen en bewoners. Het plan is ontwikkeld door bewoners, ondernemers en de gemeente en wordt nog uitgevoerd.

DUIVENDRECHT

DORPS VERNIEUWINGS PRIJS

Het dorp Duivendrecht maakt deel uit van de gemeente Ouder Amstel in de Provincie Noord Holland. Het dorp heeft de afgelopen jaren met hulp van vele vrijwilligers de metamorfose van het Dorpshart Duivendrecht gerealiseerd.

Zelf zegt het dorp hierover:

"In Duivendrecht hebben we het 'Dorpshart' vernieuwd. Het oude Dorpshuis met gymzaal en een openbare bibliotheek was nodig aan vervanging toe. Er staat nu een prachtig nieuw gebouw waar inwoners van alle leeftijden naartoe komen voor zowel culturele als sportieve ontmoetingen. Ook is er een zorg-adviespunt en een welzijnsorganisatie aanwezig. Het aanliggende dorpsplein, de verbinding tussen de winkels en het dorpshuis, heeft ook een nieuwe inrichting gekregen. Het is nu versterkt als aantrekkelijke omgeving voor kleine detailhandel en ontmoetingen op het plein. De speeltuin en speciaal ontworpen meubilair nodigen uit om naast het boodschappen doen, ook op het plein te verblijven."

EEXTERVEEN

Het dorp Eexterveen maakt deel uit van de gemeente AA en Hunze in de provincie Drenthe. Het dorp heeft de afgelopen jaren met hulp van vele vrijwilligers het volgende weten te realiseren:

- Starterswoningen
- Twee dorpsommetjes en onderhoud deze zelf met vrijwilligers.
- Het jaarlijkse paasfeest (neutnschaiten, Haontie op 'n stokkie en het paasvuur).
- Jaarlijks een sport –en- spel week.
- Eén keer in de vier jaar het dorpsfeest.
- Een inventarisatie voor het aanleggen van glasvezel.
- Een ooievaarsnest geplaatst.

Verder heeft Dorpsbelangen Eexterveen:

- Een belangrijke bijdrage geleverd aan het realiseren van de parkeerplaatsen voor de school.
- Een belangrijke bijdrage geleverd aan het aanschaffen van het dorpshuis in Eexterveen.
- Het dorp opgefleurd door bloembakken en activiteiten borden te plaatsen.
- Gladheidsbestrijding verzogd rondom de school.

GARNWERD

DORPS VERNIEUWINGS PRIJS

2E PLAATS!

Het dorp Garnwerd maakt deel uit van de gemeente Winsum in de provincie Groningen. Het dorp heeft de afgelopen jaren met hulp van vele vrijwilligers het volgende weten te realiseren:

- **Zonnecollectief**
- **Behoud van het onderwijs in het dorp**
- **Een dorpsvisie.**

De Dorpsvereniging zegt hierover:

"Vanuit de dorpsvereniging zijn verschillende commissies actief op allerlei gebieden. Er is veel organisatietalent, vermogen en kwaliteit. Twee projecten verdienen bijzondere aandacht:. de energiecommissie en de jeugdcommissie. De energiecommissie heeft het afgelopen jaar een zonnecollectief gerealiseerd met 232 zonnepanelen (via een coöperatie).

Verder heeft het dorp het onderwijs in het dorp weten te behouden. De commissie jeugd is actief met een plan om van de school een multifunctioneel gebouw te maken waar onderwijs, zorg, cultuur en voorzieningen voor startups en ontmoetingen voor jong en oud kunnen plaats vinden."

GASSELTERNIJVEEN

Het dorp Gasselternijveen maakt deel uit van de gemeente Aa en Hunze in de provincie Drenthe. Het dorp heeft de afgelopen jaren met hulp van vele vrijwilligers het volgende gerealiseerd:

- **Multifunctioneel centrum De Spil**
- **Verzorging bos en bomenonderhoud door dorpsbewoners zelf**
- **Ooievaarsnest**
- **Gescheiden rioleringssysteem**
- **Fraaie ijsbaan.**

De Dorpsraad Broek in Waterland zegt hierover:

"In Gasselternijveen zijn veel werkgroepen bezig met de leefbaarheid van het dorp. Ook heeft het dorp crowdfundingsacties gedaan voor het behoud van de plaatselijke supermarkt en om de levensvatbaarheid van het dorp te behouden. Hierdoor wordt naar verwachting in de zomer van 2017 een dorpscoöperatie opgericht en de supermarkt weer heropend."

GIESSENBURG

DORPS VERNIEUWINGS PRIJS

Het dorp Giessenburg maakt deel uit van de gemeente Giessenlanden in de provincie Zuid Holland. Het dorp heeft de afgelopen jaren met hulp van vele vrijwilligers de Dorpskamer Giessenburg weten te realiseren.

Het Plaatselijk Belang zegt hierover:

"Een Dorpskamer voor alle inwoners van Giessenburg. Het heeft een eigen sfeervolle locatie met een eigen ingang midden in het dorp en functioneert als dorpskamer en als bibliotheek. In het gebouw is een breed aanbod aan activiteiten, voor jong tot oud, van creatieve en educatieve activiteiten tot maatschappelijke en sociale bijeenkomsten. De organisatie werkt samen met andere organisaties en verenigingen en de gemeente en heeft goede contacten met de middenstand en bedrijven uit het dorp."

HENGEVELDE

Het dorp Hengevelde maakt deel uit van de gemeente Hof van Twente in de provincie Overijssel.

Januari 2017 was een mijlpaal in Hengevelde voor wat betreft noaberschap & betrokkenheid. Samen met inwoners en vrijwilligers van het dorp is de Stichting Sport- en Gemeenschapsvoorzieningen de exploitatie gaan oppakken van het Kulturhus. Van commercieel naar belangeloos, van gebruiker naar 'eigenaar'.

De Stichting:

"Sinds het overgaan van sporthal naar Kulturhus worstelden we met de vraag hoe we het gevoel van Kulturhus sterker konden maken. Mede door verschil van inzicht met de vaste uitbater qua invulling van dat gevoel is besloten om het over een andere boeg te gooien. Het horecacontract werd opgezegd. Risicovol in een tijd waarin het steeds lastiger is om vrijwilligers aan jouw project te binden, maar het bestuur is vol vertrouwen dat het gaat lukken. Sinds 1 januari wordt Kulturhus (inclusief sporthal) volledig gerund door meer dan 100 enthousiaste vrijwilligers uit Hengevelde. Zowel jong als oud dragen hierin hun steentje bij en voelen zich betrokken en verantwoordelijk voor hun Kulturhus."

HOLWIERDE

DORPS VERNIEUWINGS PRIJS

Het dorp Holwierde maakt deel uit van de gemeente Delfzijl in de provincie Groningen. Het dorp heeft de afgelopen jaren met hulp van vele vrijwilligers het volgende gerealiseerd:

- **Behoud en doorontwikkeling Dorpssuperrr**
- **Brede functie van Dorpssuperrr voor het dorp: bibliotheek (ook voor de school), ontmoetingsplaats voor oudere inwoners, onderlinge hulp, dagbestedingsplaats voor mensen met een beperking.**

De brede werkgroep zegt hierover:

"Van de nood een deugd maken! Na een aantal bijna-sluitingen dreigde de dorpswinkel van Holwierde in 2013 definitief te sluiten. In allerijl werd door Dorpsbelangen een bewonersvergadering belegd waar meer 130 dorpsbewoners op af kwamen. Het was een constructieve dorpsvergadering waaruit bleek dat veel dorpsbewoners bereid waren de handen uit de mouwen te steken. Tevens was hier een dorpsbewoonster aanwezig die werkt bij 's Heeren Loo in Appingedam. Zij koppelde onze dorpswinkel aan de dagbesteding van de cliënten van 's Heeren Loo. Door het enthousiasme van de dorpsbewoners en de inzet van 's Heeren Loo kreeg de winkelexploitant voldoende vertrouwen om de winkel open te houden. Superrr! Feest! In de Dorpssuperrr staat een grote koffietafel met een pc (internetverbinding) en een groot beeldscherm. Gastvrouwen zitten hier op vaste tijdstippen om koffie te schenken en een praatje te maken, maar vooral om informatie te geven. Zo is het de spil in het dorp geworden."

KOMMERZIJL

Het dorp Kommerzijl maakt deel uit van de gemeente Zuidhorn in de provincie Groningen. Het dorp heeft de afgelopen jaren met hulp van vele vrijwilligers het volgende gerealiseerd:

- **Grondige renovatie van de brug en kades in het dorpshart**
- **Plaatsing van een bijpassende brugleuning**
- **Behoud van de dorpsschool**
- **Instandhouding huurwoningen en aanzet tot woningbouw**
- **Opknappen in en om buurtaccommodatie.**

Dorpsbelangen zegt hierover:

"Kommerzijl is een klein dorp dat tegen de stroom van het krimpbeleid in vanuit haar eigen kracht en met resultaat actie heeft gevoerd voor tal van zaken. Daarbij gaan het o.a. om grondige renovatie van de brug en kades in het historische dorpshart en plaatsing van een bijpassende brugleuning in historische vormgeving, volledig zelf gefinancierd met bijeen gezamelde subsidies; behoud van de dorpsschool, instandhouding huurwoningen en aanzet tot woningbouw. Door te werken aan sociale samenhang in het dorp en schouders er samen onder zetten, blijkt het mogelijk om voorzieningen zoals school, dorpshuis en onderhoud van omgeving te dragen vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid."

LETTELE

DORPS VERNIEUWINGS PRIJS

Het dorp Lettele maakt deel uit van de gemeente Deventer in de provincie Overijssel. Het dorp heeft de afgelopen jaren met hulp van vele vrijwilligers het volgende weten te realiseren:

- **Bouwen van een Kulturhus (gefinancierd en gerealiseerd door inwoners)**
- **Optimaliseren digitale informatievoorzieningen (Portaal en Narrow Casting)**
- **Organiseren van nieuwe activiteiten (cursus Engels, handwerkcafé, computerspreekuur, FIFA-toernooi, yogales, De Oostermaetloop etc.)**
- **Realiseren van een dorpsbongerd en een nieuw dorpsplein**
- **Het opzetten van een actieve heren- en damessociëteit.**

Dorpsbelangen zegt hierover:

"De diverse initiatieven worden bekeken vanuit: Jongeren en ouderen moeten zich thuis voelen het dorp. Er wordt ook wat van elkaar verwacht. Elkaar ontmoeten in Kulturhus en op andere plaatsen in Lettele. Een actief verenigingsleven en investeren in de gemeenschap. Zorgen voor een aantrekkelijk woon- en werkklimaat. Delen van kennis en expertise.

De inwoners van Lettele hebben de laatste jaren, en met name in 2016, laten zien wat zelfredzaamheid is. Veel bewoners hebben bijgedragen aan de realisatie van diverse (nieuwe) faciliteiten en activiteiten. Deze initiatieven zorgen voor een dorp waar het prettig wonen is en waarbinnen de vitaliteit van bewoners centraal staat."

NIEUW-LEKKERLAND

Het dorp Nieuw-Lekkerland maakt deel uit van de gemeente Molenwaard in de provincie Zuid-Holland. Het dorp heeft de afgelopen jaren met hulp van vele vrijwilligers een speelpark weten te realiseren.

Stichting Bevordering Leefbaarheid Nieuw-Lekkerland zegt hierover:

"De reconstructie van Speelpark Hoge Boezem is een initiatief geweest van Lekkerlanders voor Lekkerlanders, waarin iedereen (gemeente, omwonenden, scholen, jeugd enz.) betrokken is geweest bij het ontwerp en de uitvoering de reconstructie.
De reconstructie heeft het gebied weer gemaakt tot een plek waar de jeugd zich veilig voelt en het leuk vindt om buiten te spelen. In de nieuwe situatie is dus bijna altijd jeugd aan het spelen.

Het speelpark is Nieuw-Lekkerland op z'n breedst en op z'n smalst, want het smalle stukje grond verbindt de kernelementen van ons dorp (dijk, bebouwing en de polder), maar verbindt ook de Lekkerlanders (jong en oud)."

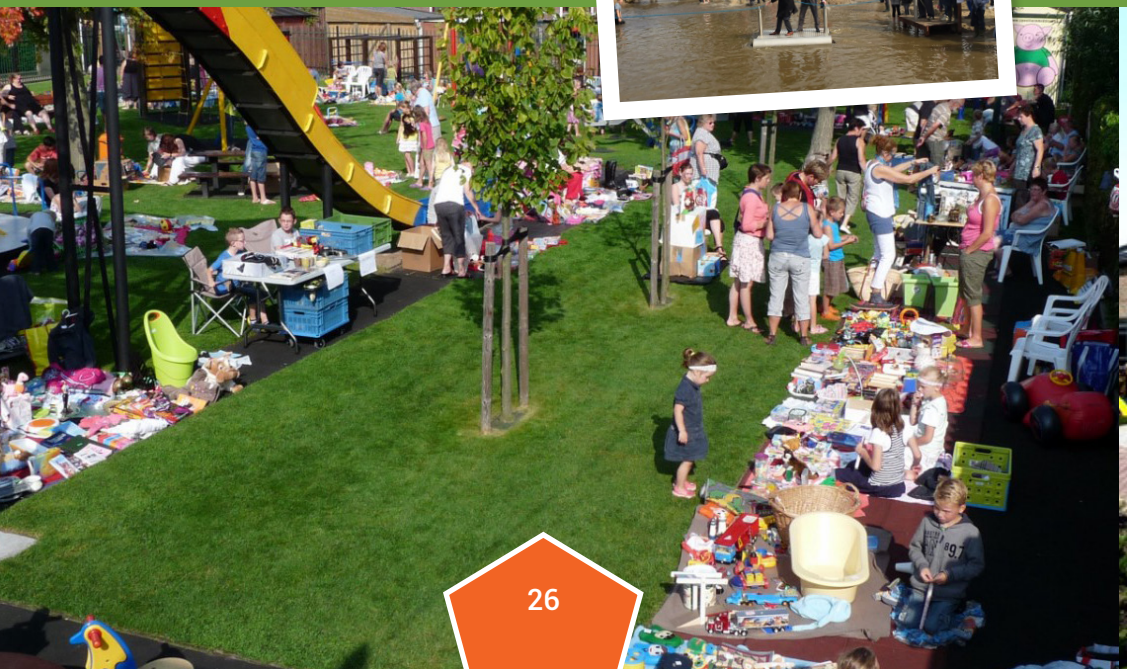

NOORD DEURNINGEN

DORPS VERNIEUWINGS PRIJS

Het dorp Noord Deurningen maakt deel uit van de gemeente Dinkelland in de provincie Overijssel. Het dorp heeft de afgelopen jaren met hulp van vele vrijwilligers een plan opgesteld voor een Multifunctioneel Dorpsplein.

Er is samenwerking gezocht met diverse organisaties in het dorp. Dit resulteerde in een werkgroep die bestaat uit vertegenwoordigers van kerken, de basisschool, stichtingen, verenigingen, het kulturhus en de buurt. Bij de uitvoering van het plan staat het leefklimaat van jong en oud voorop en is er plaats voor jong ondernemerschap. Innovatief ontmoeten is het doel.

OOSTKNOLLENDAM

Het dorp Oostknollendam maakt deel uit van de gemeente Wormerland in de provincie Noord-Holland. In 2017 wordt er een dorpshulpverlening opgestart. Een uniek project, opgezet door de bewoners zelf. Inmiddels hebben 27 bewoners zich aangemeld voor een AED-cursus. Daarnaast heeft de gemeenteraad onlangs ingestemd met een speciaal aangepast voertuig een zogenoemde bluskar.

Doel is het opzetten van een goed functionerende dorpshulpverlening, met meerwaarde voor het dorp. Zo wordt het gevoel van veiligheid van de dorpsbewoners vergroot en kunnen levens gered worden door tijdwinst te behalen bij reanimatie.

OUD-ALBLAS

DORPS VERNIEUWINGS PRIJS

Het dorp Oud-Alblas maakt deel uit van de gemeente Molenwaard in de provincie Zuid-Holland. In Oud-Ablas wordt met behulp van veel vrijwilligers gewerkt aan de bouw van een multifunctionele accommodatie: een energieneutraal gebouw.

Via een huis-aan-huis enquête werd de behoefte van de inwoners gepeild. Hieruit bleek dat er slechts behoefte is aan een 'verlengde huiskamer' en niet zozeer aan een accommodatie waar feestjes gevierd worden. De werkgroep heeft voor een kleine compacte accommodatie gekozen die door het verzetten van scheidingswanden gemakkelijk multifunctioneel in gebruik is. Bij de bouw van de accommodatie werken veel bewoners uit het dorp als vrijwilliger mee.

OUDLEUSEN

Het dorp Oudleusen maakt deel uit van de gemeente Dalfsen in de provincie Overijssel. Het dorp is met veel vrijwilligers actief en streeft ernaar een evenemententerrein voor het dorp te krijgen.

Het evenemententerrein dat het dorp is toegewezen ligt te laag. Hierdoor hebben bezoekers snel natte voeten. Door met man en macht acties op touw te zetten wordt geld bijeen gesprokkeld om het terrein te laten verhogen. Er werd naar Parijs gefietst, er waren oliebollenacties, oud papier en ijzeracties, waar door velen aan mee werden gedaan.
Op deze manier hoopt Oudleusen een evenemententerrein te krijgen met verharding, een minivoetbalveld, skatebaan, pannakooi en mooie beplanting.

PETTEN

DORPS VERNIEUWINGS PRIJS

Het dorp Petten maakt deel uit van de gemeente De Schagen in de provincie Noord-Holland. Het dorp heeft met behulp van vele vrijwilligers een Dorps Ontmoetings Punt (DOP) gerealiseerd.

De Stichting zegt hierover:

"Primair is de DOP opgericht als ontmoetings-plaats voor vooral ouderen in Petten en omgeving. Deze functie is inmiddels uitgebreid. Dankzij vrijwilligers worden ook VVV-gasten ontvangen; is er beheer vaneen bibliotheek en kunnen de ruimtes ingezet worden voor diverse andere activiteiten. Hierdoor is het ontmoetingspunt uitgegroeid tot meer dan alleen ontmoeten; het is niet meer weg te denken uit Petten."

SPIJK

Het dorp Spijk maakt deel uit van de gemeente Lingewaal in de provincie Gelderland. Het dorp heeft de afgelopen jaren met hulp van vele vrijwilligers het volgende weten te realiseren:

- Een buurtbus verbinding via ons buurland Duitsland.
- Een rustpunt voor wandelaars dat tevens expositieruimte met informatie over het dorp Spijk.
- Een wandelroute en het boekje 'Wandelen langs schoorstenen en tichelgaten'.
- Een vernieuwde trap naar de dijk en een monument voor de steenfabrieksarbeiders.
- Een open dorpsplein tussen het dorpshuis, kerk- en schoolgebouw.
- Speelvoorzieningen voor de kinderen en drinkwaterpunt in het nieuwe dorpshart.
- Verfraaiing van het dorpsaanzicht door het toepassen van meer groen.
- Woningbouw en sociale voorzieningen zoals een maatschappelijk steunpunt en een huisartsenpost.
- Een breed draagvlak bij bedrijven en overheidsorganisaties met als resultaat levering van materialen voor diverse projecten .

STEENDAM

DORPS VERNIEUWINGS PRIJS

Het dorp Steendam maakt deel uit van de gemeente Slochteren in de Provincie Groningen. Het dorp heeft de afgelopen jaren met hulp van vele vrijwilligers het volgende weten te realiseren:

- Een dorpsvereniging die direct voortvarend aan de slag is gegaan.
- Een eigen glasvezelnetwerk, gerealiseerd met veel inzet en zelfwerkzaamheid van dorpsbewoners.
- Een prachtig Kabouterbos, dat veel (groot) ouders met kinderen trekt uit de wijde omgeving.
- Het project Steendam Gas(t)vrij dat door de provincie Groningen is uitgekozen als voorbeeldproject op het gebied van transitie naar duurzame energie. Het project heeft als doelstelling het hele dorp te voorzien van zelf opgewekte duurzame energie tegen lagere maandlasten.

VLISTEREN

Het dorp Vilsteren maakt deel uit van de gemeente Ommen in de provincie Overijssel. Het dorp heeft de afgelopen jaren met hulp van vele vrijwilligers een buurtbus gerealiseerd.

Het Plaatselijk Belang zegt hierover:

"De buurtbus verhoogt de leefbaarheid op het platteland en zorgt voor het in stand houden van wonen en werken binnen kleine kernen. De buurtbus is gebouwd op 100% vrijwilligheid, vele vrijwilligers steken hun handen uit de mouwen om de buurtbus vijf dagen in de week te laten rijden van 's morgens vroeg tot in de vroege avond.

De buurtbus is grensoverschrijdend, diverse Plaatselijke Belangen, gemeenten en organisaties werken samen."

WAPENVELD

DORPS VERNIEUWINGS PRIJS

Het dorp Wapenveld maakt deel uit van de gemeente Heerde in de provincie Gelderland. Het dorp heeft de afgelopen jaren met hulp van vele vrijwilligers het volgende weten te realiseren:

Initiatief voor herinrichting van het centrum in relatie met het Apeldoorns kanaal met een dorpsboulevard langs de waterweg ● De ontwikkeling rond molen de Vlijt tot bezoekerscentrum Vrieze's Erfgoed // Het maken van de Landschapsbiografie Wapenveld ● Een pilot gemeenschapsvoorziening Hof van Cramer met een Programmaraad en dorpscontactpersoon ● De herbestemming van de IJsselhoeve Erve IJzerman tot nationaal zuivelmuseum ● Onderzoek naar de locatie van het verdwenen klooster Hulsbergen ● Een rapport over de Landgoederenzone Wapenveld en initiatief voor een vereniging van eigenaren ● Het initiatief voor de realisering van een gemeenschapshuis in het centrum ● Het bewaken van consistentie in het beleid van overheden rond een bevaarbaar Apeldoorns kanaal onder andere door initiatief te nemen voor een Kanaalconferentie.

Dorpsraad Wapenveld en Stichting Recreatie Wapenveld (SRW) hierover:

"De kern Wapenveld heeft zich na een aantal ingrijpende tegenvallers ontworsteld aan een negatieve spiraal. De input vanuit de bevolking is vertaald in een Dorpsplan en een groot aantal projecten is uitgevoerd c.q. nog in uitvoering of in ontwikkeling. De bewoners zijn weer trots op hun dorp en de slogan is nu: 'Wij wonen waar anderen op vakantie gaan'."

WESTERBROEK

Het dorp Westerbroek maakt deel uit van de gemeente Hoogezand-Sappemeer in de provincie Groningen. Het dorp is met behulp van vele vrijwilligers actief in het zelf gaan bouwen van 8 tot tien energieneutrale woningen en het overnemen en zelf gaan runnen van een basisschool.

Dorpsvereniging Westerbroek zegt hierover:

"De ondernomen initiatieven richten zich op groei van het dorp, behoud van saamhorigheid en in stand houden of verbeteren van de leefbaarheid in Westerbroek. Bewoners worden actief betrokken bij initiatieven om het dorp ook in de toekomst leefbaar te houden. Voor de school richten we ons op een wachtlijst voor de school in 2025. Door het implementeren van een onderscheidend onderwijs concept, met bijvoorbeeld vakken als programmeren en les in de natuur van de boswachter willen we ook kinderen uit de omgeving van Westerbroek naar de school trekken. Door duurzame woningbouw wenst Westerbroek krimp tegen te gaan en groei te stimuleren. Door maximale participatie vanuit dorpsbewoners te stimuleren en te faciliteren is veel energie, draagkracht en zijn er 'handjes' beschikbaar voor initiatieven die de leefbaarheid en saamhorigheid ook voor de toekomst vast te houden."

WITTEVEEN

DORPS VERNIEUWINGS PRIJS

WINNAAR!

Het dorp Witteveen maakt deel uit van de gemeente Midden-Drenthe in de Provincie Drenthe. Het dorp heeft de afgelopen jaren met hulp van vele vrijwilligers het volgende weten te realiseren:

- 'Saamhorigheid en de geit'; nieuwe vormen van samenleven en noaberschap.
- Een fusie van twee scholen uit buurdorpen tot één plattelandsschool waardoor de sluiting van de school in Witteveen een positieve wending kreeg.
- Een rendabel Multifunctioneel Centrum (omvormen van de leegstaande school) met dorpsplein.
- Een expositie 'Dorpsbewoners in beeld' waarvoor een fotografe uit Witteveen 50 bewoners geportretteerd heeft met hun hobby, passie of talent .
- Een dorpsbelangenorganisatie die anticipeert op de veranderende samenleving door zich in drie jaar om te vormen naar een 'DorpsBelang nieuwe stijl'.
- Nieuwe samenwerkingsverbanden buiten de dorpsgrenzen om, waardoor de voetbalvereniging overeind kon blijven.
- Een Dorpshuiskamer voor en door bewoners; een plek om elkaar te ontmoeten, creatief en educatief bezig te zijn.
- Een tweejarige pilot 'Naoberkracht' waarbij het dorp op zoek gaat naar vernieuwende vormen van omkijken naar elkaar in het dorp.

WOUW

Het dorp Wouw maakt deel uit van de gemeente Roosendaal in de provincie Noord-Brabant. Het dorp heeft de afgelopen jaren met hulp van vele vrijwilligers de bibliotheekfunctie voor het dorp weten te behouden en ontwikkelen met een: Bibliotheek voor 0-4-jarigen en 12+-bibliotheek Boekspot in cultureel centrum De Geerhoek Stap-maar-in-het-boek/boek.

Stichting Dorpsraad Wouw hierover:

"Het transitieproces heeft geleid tot een nieuwe bibliotheekvoorziening in het cultureel centrum van het dorp (de ontmoetingsplaats voor bewoners en verenigingen), waaraan een boekspot is toegevoegd. Naast (voor)lezen is er de mogelijkheid om met elkaar te verkeren aan een leestafel. Het is een uitdrukkelijk doel van de boekspot om op deze manier mensen uit een mogelijke eenzaamheidssituatie te houden."

ZALK

DORPS VERNIEUWINGS PRIJS

Het dorp Zalk maakt deel uit van de gemeente Kampen in de provincie Overijssel. Het dorp heeft de afgelopen jaren met hulp van vele vrijwilligers het volgende weten te realiseren:

- **Bouw van het nieuwe dorpshuis (MFD)**
- **Het theater-festival 'Zalk je wat vertellen'**
- **Zonnepanelenactie en IC verbetering door de vereniging Duurzaam Zalk**
- **Een gedichtenroute en 'Het Laarzenpad' door de uiterwaarden en het dorp**
- **Herinrichting van het Kerkplein in het historische centrum van Zalk**
- **Groenonderhoud door de dorpsbewoners.**

Dorpsbelangen Zalk hierover:

"De initiatieven hebben de bijgedragen aan de leefbaarheid in Zalk. Het nieuwe dorpshuis krijgt, naast de reguliere activiteiten van de diverse verenigingen, steeds meer het karakter van een wijkcentrum met diverse sociale aspecten voor jong en oud (o.a. buurt fysio, bibliotheek, peuterspeelzaal). De diverse activiteiten brengen steeds meer bezoekers naar Zalk; Zalk is beter zichtbaar."

COLOFON

REDACTIE
Petra Versluis

VORMGEVING
Alfred Boland (brochure)
Studio Spijker (posters)

ILLUSTRATIE
Githa Schrijver

FOTOGRAFIE BEZOEK FINALEDORPEN
Jonah Snoei

Deze brochure is een uitgave van de LVKK (www.lvkk.nl) en verscheen in september 2017 bij de uitreiking van de Dorpsvernieuwingsprijs 2017.